

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

S U M A R

Ioan Kalinderu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Maria Paplica cu Anastasia Malaxa.*

Curtea de apel din Galați, secțiunea II: Societatea română pentru industria forestieră cu Al Maxim.

Note și discuțiuni, de d-l I. N. Tănăsescu, judecător, Novaci-Gorj.

Ion Kalinderu

Știrea morței neașteptate a lui Ion Kalinderu, a avut un răsunset dureros în toate straturile societății noastre și cu deosebire în lumea juridică de care-l legă nu numai studiile făcute și înalta demnitate judecătorească la care a ajuns grație activității și științei sale, dar mai cu seamă contactul sufletesc pe care a căutat să-l mențină în tot cursul vieții sale cu știința dreptului prin numeroasele și variatele sale scrieri juridice.

Nu avem pretențiunea de a caracteriza în câteva rânduri personalitatea atât de complexă a distinsului defunct; energia și puterea de muncă cu care era înzestrată această fire aleasă, nu l-au îndrumat numai într-o singură direcțiune; el a dat activității sale neobosite o expresiune cât mai intensă în manifestațiunile ei multiple.

Frumoasa situațiune materială pe care o avea

nu i-a servit ca un mijloc pentru a duce o viață ușoară și fără grijă, ci ca un stimulent puternic de solidaritate socială, căutând a se face folositor societății pe toate căile.

Omul faptelor, iar nu al vorbelor goale, el s'a ținut departe de patimele sterile ale luptelor politice, silindu-se în toate împrejurările să concretizeze în fapte: dragostea sa pentru cei mulți și lipsiți, entuziasmul său pentru trecutul măreț al țării, sentimentul său rafinat pentru operele de artă.

Sub impulsivitatea puternică a acestor trei sentimente care l-au călăuzit în viață, îl vedem ocupându-se cu atâta sollicitudine de stăruirea morală și materială a țaranilor după Domeniile Coroanei, prin numeroasele gospodării-model înființate de el, prin îndrumările și ajutoarele de tot felul pentru a rădica nivelul lor economic prin broșuri cu povețe utile și moralizatoare ale societății „Steaua”, al cărei președinte era, pentru a ridica nivelul lor moral; îl vedem, ca președinte al comisiunii monumentelor istorice, răscolind toate colțurile țării pentru a aduna tot ce ar putea interesa trecutul ei istoric și pentru a descoperi bisericile și monumentele lăsate mai mult în voia întâmplărei, luând măsurile cuve-

nite pentru restaurarea și conservarea lor; îl vedem, în fine, în tot timpul vieții cu ardoare de apostol al frumosului, adunând capodoperile artei românești, alături de tablouri și sculpturi de valoare ale artiștilor streini, și clădind, acum câțiva ani, alături de casa în care locuia, acel templu al artei, destinat a servi generațiilor prezente și viitoare, ca o școală a gustului pentru frumos.

Om de inimă, era totdeauna gata să pue în joc persoana și averea sa ori de câte ori era o măsură de luat pentru binele public, după cum era totdeauna gata să vie în ajutorul oricărui nenorocit sau lipsit de sprijin, cu acea modestie și discreție a omului de bine.

Având o cultură clasică solidă, el era un admirator pasionat al antichității; în special, arta, literatura și știința juridică romană au exercitat asupra spiritului său o deosebită atracțiune. În numeroasele sale scrieri juridice și literare, dintre care ne mărginim a menționa: „Droit préto-rien et Réponses des Prudents“, „Studii asupra legii celor 12 table“, „Viața municipală la Pompei“, „August și literații“, „Din viața romană“, defunctul a reconstituit într'un stil curgător și cu o mare putere de sugestiune viața romană atât din punctul de vedere juridic cât și din punctul de vedere economic și social.

Nu putem încheia aceste rânduri, fără a aminti că ilustrul defunct a fost unul din fondatorii revistei *Dreptul* alături de alți jurisconșulți de seamă, și că în diferite rânduri am avut ocaziunea să vorbim în aceste coloane cu multă admirațiune despre valoroasele sale opere juridice.

Cu Kalinderu, Țara pierde un mare om de bine.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 7 Iunie 1913

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Maria Paplica cu Anastasia Malaxa

TUTELĂ. — SOCOTELILE TUTELEI. — CONVENȚIUNI ÎNTRE TUTOR ȘI PUPIL AJUNS LA MAJORITATE. — ART. 419 COD. CIVIL.

Regula prevăzută de art. 419 cod. civil, fiind o derogățiune dela dreptul comun al libertăței convențiunilor, de oarece stabilește incapacitatea tutorului de a trata cu fostul său pupil în termen de o lună dela lichidarea definitivă a socotelilor tutelei, nu se aplică decât acelor convențiuni care au un raport direct sau indirect cu socotelile și administrarea tutelei.

No. 419. — Respins ca neintemeiat recursul făcut de Maria Paplica contra deciziunii Curței de apel din București, secția III, cu No. 126 din 1912, în proces cu Anastasia Malaxa.

S'a dat citire raportului făcut în cauză de d-l consilier Gr. Ștefanescu.

S'au ascultat: d-ni avocați P. Missir și I. Oncescu, pentru recurentă, în dezvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați Thenea și M. Antonescu, pentru intimată, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor II, III, IV și V de casare bazate pe exces de putere, greșită interpretare dată răspunderii juridice a tutorului de fapt, eroare de fapt și denaturarea chitanței de descărcare.

Având în vedere că se constată din decizia supusă recursului, că în 1899, Gh. Toma Mătăsaru, fost locuitor în satul Broscosești, distri. tul Ismail d.n Basarabia, a făcut înaintea notarului din Leova testamentul său, prin care a dispus ca, după moartea sa, averea imobilia ă ce conță din moșia B. oscosești să treacă în posesia viageră a soției sale Anastasia Mătăsaru, azi Malaxa, până la ajungerea la majoritate a fiicei lor adoptive Maria Makarencó, azi Paplica;

Că, dela această dată înainte, soția sa a fost obligată să deă Mariei Paplica jumătate din venitul a-verei, iar după stingerea pensiunii viagere, adică după încetarea din viață a soției sale, toată averea imobi-

liară să treacă în proprietatea Mariei Paplica, dacă se va mărită și va avea copii, iar în caz contrariu, aceasta să aibă numai folosința viageră, după stingerea căreia toată averea să treacă în proprietatea unei instituții a guvernului; că, după regularea succesiunii lui Gh. T. Mătăsaru, consiliul de familie numește pe Anastasia Malaxa tutore a minorei Maria, numire confirmată de adunarea judecătorilor de pace din Ismail; că, în 1905, Maria Paplica, ajungând la majoritate, a dat mamei sale adoptive și fostă tutore, la 19 Iulie 1905, declarațiunea prin care arată că, făcând socoteala și revizia actelor de administrație a succesiunii lui Mătăsaru, în conformitate cu testamentul, recunoaște de regulate și bine făcute toate acele acte pe tot timpul minorității sale și, tot în acea zi, Maria Paplica semnează o convențiune prin care se stabilește în mod invariabil la 7000 lei anual, jumătatea din venituri la care are drept după testament; că, această convențiune s'a executat patru ani de zile, până în 1909, când Maria Paplica, cu autorizația soțului său, a introdus acțiunea de față, cerând mamei sale adoptive, Anastasia Malaxa, să-i dea jumătate din venitul real al moșiei pe cei patru ani, care eră mult mai mare de 14.000 lei anual cât se fixase prin convențiunea din 10 Iulie 1905;

Având în vedere că recurentul căpitan Paplica, care ca soț dotal are exercițiul acestei acțiuni, și-a întemeiat acțiunea pe actul dotal, din care rezultă că soția sa și-a constituit dotă drepturile ce are asupra moșiei Broscoșești, în baza testamentului lui Gh. Mătăsaru și a convențiunii din 19 Iulie 1905, în care se specifică dreptul său la jumătate din veniturile moșiei, iar Anastasia Malaxa a opus că, prin convențiunea din 19 Iulie 1905, s'a determinat invariabil la 7000 lei anual partea din venit convenită soției recurentului, la care recurentul a obiectat că zisa convențiune este nulă, potrivit art. 419 Codul civil, fiind făcută între pupilă și fosta ei tutore înainte de trecerea unei luni dela darea socotelilor definitive de tutelă;

Considerând că, art. 419 codul civil, fiind o derogățiune dela dreptul comun al libertății convențiilor, de oarece stabilește incapacitatea tutorului de a trata cu fostul său pupil în termen de o lună dela lichidarea definitivă a socotelilor tutelei, nu se aplică decât acelor convențiuni care au un raport direct cu socotelile și administrațiunea tutelei;

Considerând că, în speță, este constatat că minora Maria Macarenko, azi Paplica, nu a avut nici o avere personală în timpul minorității; că, singurile ei drepturi, ce se dase prin testamentul părintelui său adoptiv, erau jumătate din veniturile moșiei Broscoșești cu începere dela data ajungerei sale la majoritate; că, dar, convențiunea din 19 Iulie 1905, prin care Maria Paplica dă descărcare Anastasiei Malaxa de administrațiunea averii successorale a lui Mătăsaru, nu se referă decât la administrațiunea acesteia ca uzufructuară iar nu la administrațiunea averii unei minore sau la socotelile de tutelă, așa că zisa convențiune nu cade sub aplicațiunea dispozițiunii excepționale a art. 419 codul civil;

Considerând că, este fără interes a se mai certeta dacă după legile rusești mama adoptivă este asimilată în totul cu cea legitimă și deci are ea și aceasta dreptul de a fi tutore legală precum și dacă, în cazul când Anastasia Malaxa nu a avut această calitate, nulitatea prescrisă de art. 419 Codul civil se aplică și celor ce au gerat de fapt o tutelă, de oarece, precum s'a arăt mai sus, raporturile dintre Anastasia Malaxa și Maria Paplica sunt dela uzufructuar la nudul proprietar, iar nu dela tutor la pupilul său;

Că, așa dar, curtea de apel judecând că convențiunea din 19 Iulie 1905 este valabilă, în ce privește fixarea quantumului venitului convenit majorei Maria Paplica și că nu poate fi declarată nulă pe temeiul art. 419, Codul civil, ci numai conform regulilor de drept comun pentru anularea convențiilor în genere, ceea ce recurentul nici nu a cerut înaintea instanței de fond, nu a săvârșit nici un exces de putere și motivele de recurs se găsesc neîntemeiate.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 1 Noiembrie 1913

Președînța d-lui V. Tătaru, președinte

Societatea română pentru industria forestieră cu Al. Maxim

ANCHETĂ ÎN FUTURUM. — JURNAL DE ÎNCUVIINTARE. — DACA POATE FI ATACAT CU APEL. — ART. 66 AL. 4 PR. CIVILĂ ȘI ART. 323 PR. CIVILĂ.

Jurnalul prin care se încuviințează o anchetă în *futurum*, conform art. 66 al. 4 pr. civilă, fiind o hotărâre preparatorie care pregătește so-

luțiunea procesului, nu poate fi atacat cu apel potrivit art. 323 pr. civilă, decât odată cu hotărârea dată asupra fondului și care s'a sprijinit pe această anchetă.

No. 137. — Respins apelul făcut de societatea anonimă română pentru industria forestieră în contra jurnalului No. 3847 din 1913 al tribunalului Putna, secția I, prin care, după cererea lui Al. Maxim, s'a încuviințat o anchetă în futurum spre a se constata modul exploatarei unei păduri.

S'a ascultat, din partea societății apelante, d-l avocat M. Orleanu, iar din partea intimatului Al. Maxim, d-l avocat N. Chirulescu.

Curtea,

Asupra incidentului de neadmisibilitatea apelului ridicat de intimatul Al. Maxim.

Având în vedere că, conform art. 323 pr. civ., în contra hotărîrilor premergătoare, date înainte de judecarea fondului, nu se poate face apel decât odată cu hotărîrea asupra fondului; acest text diferă de cel vechiu prin aceea că cuvântul „preparatorii” a fost înlocuit cu cuvântul „premergătoare”, în scopul de a regula soarta nu numai a hotărîrilor preparatorii propriu zise, dar și a celor interlocutorii, interzicând pentru ambele aceste specii de hotărîri, apelul în mod separat de apelul asupra fondului procesului; astfel, noul codice de procedură și-a manifestat în mod categoric voința sa de a se îndepărta de codicele de procedură francez, care permite apelul în contra hotărîrilor interlocutorii; că, o dată admis că, prin excepțiune la principiul general de procedură, care admite două grade de jurisdicție, art. 323 nu permite a se face apel separat în contra hotărîrilor preparatorii, urmează a se ști dacă jurnalul intră în această categorie;

Considerând că, prin jurnalul în chestiune s'a încuviințat o anchetă în futurum conform art. 66 al. 4 pr. civ., tinzând a se face o constatare prin martori și experți asupra exploatarei unei păduri, cu alte cuvinte s'a încuviințat adunarea unor probe în vederea unui proces viitor și este admis fără discuțiune că atari încheeri sunt niște hotărîri preparatorii, care pregătesc soluțiunea procesului; aceasta rezultă, pe de o parte din art. 159 pr. civ., care caracterizează natura măsurilor prin care judecătorul încuviințează unul din modurile de probațiune prevăzute de lege, iar pe de altă parte și mai cu seamă din însuși textul art. 66 al. ult. pr. civ., care vorbind în special de constatările

obținute prin o anchetă în futurum zice: „asemenea constatări pot sluji ca acte *probatorii* potrivit deosebitelor rândueli ale legii”, așa că jurnalul în chestiune nefiind decât o hotărîre preparatorie, apelul este neadmisibil;

Considerând că, în contra opiniei că jurnalulele prin care se admite o anchetă în futurum nu sunt susceptibile de apel în mod separat, se susține că din contra ele sunt supuse apelului conform dreptului comun pentru mai multe motive:

I. Asemenea jurnale — se zice — sunt date după chemarea părților, deci intră în categoria hotărîrilor contencioase și sunt niște hotărîri principale, susceptibile de apel.

Considerând că faptul că aceste jurnale se dau cu chemarea părților, după discuțiuni contradictorii, nu le schimbă caracterul de preparatorii, de altfel chiar în cursul unui proces deja început, atari jurnale se dau după discuțiuni contradictorii și nimeni nu le-a contestat caracterul de preparatorii; nicăeri codicele de procedură nu prevede că numai hotărîrile date pe cale grațioasă pot avea caracterul de preparatorii și diviziunea hotărîrilor în preparatorii și principale nu are nimic de comun cu diviziunea lor în grațioase și contencioase.

II. Se mai susține că art. 323 pr. civ. se ocupă numai de hotărîrile preparatorii care se dau în cursul unui proces început deja, iar nu și de acele care, cum sunt cele privitoare la ancheta în futurum, se dau în vederea unui proces neîntentat, dar care urmează a se face în viitor.

Considerând că și această argumentare este neîntemeiată, căci art. 323 pr. civ., nu face nici o distincțiune în această privire, ci el refuză dreptul de apel separat în contra tuturor hotărîrilor premergătoare, destul ca ele să fie date înainte de judecarea fondului, cuvinte care nu figurau în vechiul text, ci au fost adăoase de noul cod de procedură; să fie vorba deci de o hotărîre premergătoare, preparatorie, iată singura condițiune ce o cere legea pentru a refuza dreptul de a fi atacate cu apel separat.

III. De asemenea, nu se poate susține că, de oarece legiuitorul nostru nu a reprodus în art. 66 pr. civ. dispozițiunea din art. 490 c. german corespunzător, care prevede expres că nu există în această materie drept de apel, prin aceasta a înțeles să admită apelul

conform dreptului comun ; căci cu aceeași tărie se poate răspunde că acolo unde a voit să acorde drept de apel, legiuitorul noului cod a prevăzut anume, cum d. e. în cazul art. 66 bis și 104 pr. civ. Legiuitorul a tăcut în art. 66 pr. civ. asupra căilor de reformare, lăsând a se aplică dreptul comun în acest caz : dacă prin hotărîrea dată pe baza art. 66 al. 4 pr. civ., se admite un mijloc de probă, ea este preparatorie și dreptul comun în această materie este art. 323 pr. civ., care refuză dreptul de apel ; dacă însă prin asemenea hotărîre nu se încuviințează o simplă măsură de probă, cum ar fi o ascultare de martori sau de expert, o constatare de fapt, ci se iau alte dispozițiuni cu caracter definitiv, prin care se pot aduce prejudicii unei părți, negreșit asemenea hotărîri nu se pot numi preparatorii și deci le vom supune apelului conform dreptului comun. E de notat că legiuitorul nostru împrumutând ancheta în futurum dela cel german, i-a dat o mai mare întindere, căci a prevăzut că se poate ordona o atare anchetă și pentru : „a obține recunoașterea unui act scris sau a unei obligații, validitatea sau nevaliditatea unui titlu”, ipoteze neprevăzute. în codul german ; dar hotărîrile date în aceste ultime ipoteze, inovație a legiuitorului nostru, în majoritatea cazurilor nu vor avea caracterul de preparatorii, ci vor tranșa definitiv chestia adusă în desbateri și deci vor fi supuse apelului. Iată de ce legiuitorul român nu a prevăzut în art. 66 pr. civ., căile de reformare, lăsând a se aplică dreptul comun și anume : o hotărîre dată pe baza acestui text, este preparatorie ? Nu există drept de apel conform art. 323 pr. civ. Nu este preparatorie ? Este supusă apelului conform art. 316 pr. civ. ;

IV. Se mai obiectează că, dacă se refuză dreptul de apel la hotărîrile în materie de anchetă în futurum, ar urma că, dacă tribunalul respinge facerea unei anchete, partea să piardă iremediabil dovada de care are nevoie ; obiecțiune nefondată, căci o asemenea hotărîre de respingere nu este preparatorie — întrucât ea nu încuviințează nici o probă, ci din contra este o sentință de sine stătătoare, care poate aduce prejudiciu imediat și deci este susceptibilă de apel și apoi nimic nu împiedecă pe cel interesat ca să facă o nouă cerere spre a obține ancheta ;

Considerând, în fine, că apelantele societăți pretind că ar avea drept de apel în baza art. 104 pr. civ., dar acest text, care în adevăr prevede dreptul de apel,

nu-și are aplicarea în specie, ci el se referă la hotărîrile date în camera de consiliu pe cale grațioasă, care nu au nimic de preparatoriu ;

Având în vedere că, chiar dacă am recunoaște în cele din urmă că argumentele pro și contra admisibilității dreptului de apel în această materie ar fi de o egală tărie, încă trebuie să dăm precădere părerei care refuză dreptul de apel, căci scopul instituției anchetei în futurum a fost de a se constata în mod urgent o dovadă și acest scop nu va fi posibil de atins, când pentru a ajunge la procurarea unei probe ce e pe cale de a dispărea pentru totdeauna, partea interesată va trebui să poarte un întreg proces cu termenele și judecarea apelului ;

Că, pentru aceste motive, nu există drept de apel separat contra jurnalului supus discuțiunii și el urmează să fie apelat odată cu hotărîrea ce s'ar da asupra fondului, incidentul deci este întemeiat și apelul trebuie respins ca inadmisibil, iar apelantele societăți condamnate la cheltueli de judecată, pe care Curtea apreciind le fixează la câte una sută lui pentru fiecare din ele.

Pentru aceste motive, admite incidentul și în consecință respinge ca inadmisibil apelul, etc.

Semnați : V. Tătaru, D. Buzdugan, D. Istrati, I. Corjescu.

Opiniune

Având în vedere incidentul ridicat și susținerile părților.

Având în vedere că, rezolvirea chestiunii dacă hotărîrile date asupra cererilor de anchetă în futurum sunt sau nu supuse apelului, depinde de caracterul ce ar trebui să se recunoască acestor hotărîri.

Considerând că, în hotărîrile de admiterea anchetei, e vorba de asigurarea unei probe în vederea unui proces viitor și asemenea hotărîri se dau conform art. 66 al. 4 pr. civ., după citarea părților, conform art. 58, și după desbateri contrudictorii, ceea ce caracterizează și constituie criteriile distinctive ale jurisdicțiunii contencioase.

Considerând că aceste hotărîri, deși preparatorii în sensul art. 159 pr. civ., pot fi atacate cu apel înaintea fondului care va fi procesul viitor, pentru că se dau pe o cale de anchetă pentru asigurarea unei probe în vederea unui eventual proces și astfel au caracterul unor hotărîri principale de sine stătătoare, susceptibile de re-

formare pe toate căile admise de dreptul comun, întrucât nici un text precis nu prohibă acest lucru.

Că, este adevărat aceasta, este că legiuitorul în modificarea procedurii civile în 1900 introducând această inovațiune, a pus această anchetă în futurum în art. 66 ca cerere principală, iar nu în art. 186 pr. civ. ca cerere incidentală.

Mai mult încă, spunând că constatările făcute în baza anchetelor în futurum pot *servi ca acte probatorii*, n'a adăugat că apelul contra acestor hotărâri se va face odată cu fondul conform art. 323 pr. civ.

Ceeace dovedește și mai mult că aceste lucrări sunt supuse apelului, este că sunt așezate în art. 66 sub rubrica : *cereri, ordonanțe, etc....* și nu s'ar putea înțelege și explica cum cererile de care vorbește art. 66 în aliniatele 1, 2 și 3 sunt supuse apelului, ceeace e necontestat, iar cele dela No. 4, adică cererile de anchetă, nu ar fi supuse, întrucât nu se prohibă expres acest drept.

Considerând că, este un principiu fundamental în legislația noastră că, orice afacere este supusă la două grade de jurisdicțiune, afară numai de cazul când legiuitorul a derogat expres la acest principiu.

Considerând că, din combinația art. 66 al. 4 și 58 pr. civ. reese că cererile de anchetă în futurum nu se pot introduce decât de acei care au interes și înaintea judecătorului competent, după distincțiunile făcute în art. 58, așa că judecătorul înaintea căruia e adusă cererea, va avea să judece atât competența sa cât și interesul pe care îl are cel ce a făcut cererea și această judecată nu o poate face decât cu apel la instanța superioară.

Considerând că, dacă s'ar interzice judecătorului cererii de anchetă, examinarea interesului și a competenței, ar fi să se transforme instanța anchetei într'un birou de înregistrare.

Că, de asemenea, s'ar violă și principiul după care judecătorul căruia i se cere un preparator, trebuie să judece, pe lângă competență, interesul și admisibilitatea probei ce i se cere, căci altfel s'ar putea stabili cu martori fapte în care această dovadă nu e admisibilă, și ceeace e mai grav este că controlarea celor rău constatate nu se va putea face decât când reclamantul care a obținut ancheta, va binevoi să facă procesul principal.

Considerând că anchetele în futurum sunt pe cale de concluziuni principale, ceeace anchetele prepara-

torii sunt pe cale incidentală la un proces; că anchetele preparatorii sunt supuse apelului; că, pentru a evita însă prelungirea fără măsură a procesului la care apelarea fiecărui jurnal preparator în parte ar fi dat loc, legiuitorul în interes de celeritate a dispus ca apelul contra lor să se facă odată cu fondul.

Și n'ar fi admisibil ca, o atare măsură menită a pune cât mai curând capăt proceselor, să fie întoarsă în contra acelor în favoarea cărora a fost luată, amânând apelul la o dată ce ar depinde numai de voința reclamantului în anchetă, de a aduce afacerea principală în judecată, sau chiar să suprimă dreptul de apel atunci când reclamantul ar renunța la ideea de a aduce fondul în judecată.

Că, într'un asemenea sistem, acel în contra căruia s'a obținut ancheta nu are dela cine să ceară cheltuelile și daunele care i s'au cauzat, căci fondul afacerii nu s'ar mai aduce în judecată.

Considerând, în fine, că nici celeritatea cerută de asemenea afaceri nu poate duce la suprimarea dreptului de apel în această materie, pentru că urgența și execuția provizorie pot remedia la acest inconvenient, cum de altfel se remediază în afaceri în care celeritatea este și mai imperios cerută.

Pentru aceste considerațiuni, sunt de părere a se respinge incidentul și admitându-se în principiu apelul, să se procedă la judecarea fondului.

Semnat : T. Rădvan.

NOTE ȘI DISCUȚIUNI

Potrivit legii timbrului, doi sau mai mulți moșneni, între cari nu există nici o legătură juridică, și pot trece învoelile lor cu un al treilea în unul și același act, când aceste învoeli privesc drepturile lor în proprietatea vălmașe?

În vederea modificării unor articole din legea timbrului domnul ministru de justiție, printr'un ordin circular, a cerut tuturor autorităților judecătorești din țară ca să-i aducă la cunoștință lipsurile constatate și observațiunile pe cari le-au de făcut asupra acestei legi.

Din raportul, pe care l-am înaintat, desprind o parte care prin însemnătatea ei, ar trebui să atragă luarea aminte a tuturor instanțelor noastre judecătorești cât și a celor cari ar putea să studieze chestiunea mai amănunțit:

Art. 56 al. 2 din legea timbrului spune că atunci când mai multe persoane au același interes, decurgând din același fapt generator de drepturi sau obligațiuni, va fi unică taxa de act.

Că, prin urmare, potrivit acestui articol 2 frați, doi cumpărători ai unora și acelorași drepturi, doi donatori, în contractul cărora de donațiune nu se arată, nu să determină în mod individual partea fiecărui din averea dăruită, pot să vândă, să dăruiască, să închirieze, să ipotecheze, să facă în sfârșit orice înviolabilă, prin unul și același act, scris pe aceeași coală de timbru fisc, plătind una și aceeași taxă de înregistrare sau de timbru proporțional, de oarece drepturile lor stau pe același temei juridic, decurgând din același fapt generator de drepturi și anume: din moștenire, vânzare, donațiune.

Legea însă le dă voie să facă unul și același act dar numai atâta timp cât sunt în stare de indiviziune, de devălmășie, de oarece ei, nefiind încă împărțiți, nu se știe anume partea fiecăruia, fiecare fiind coproprietar în indiviziune asupra fiecărei părțicele, fiecărui atom împreună cu ceilalți, cari au aceleași drepturi.

Se pune întrebarea: În temeiul acestui articol mai mulți moșneni sau chiar o întreagă ceată, pot vinde drepturile lor în proprietatea devălmașe prin unul și același act?

Această întrebare privește statul din două puncte de vedere. Il privește mai întâi din punctul de vedere al intereselor lui bănești, în care apare ca un simplu negustor, ca un vânzător de timbre și incasator de taxe și al doilea dintr'un punct de vedere mai înalt, mai nobil și anume: din acela, de unde apare ca un proteguitor al celor năpăstuiți.

Să lămuresc, discutând chestiunea din aceste două puncte de vedere:

Astăzi, când mai mulți moșneni sau chiar o întreagă ceată, vând cui-va drepturile în proprietatea devălmașe, această vânzare o fac prin unul și același act.

Care este articolul din legea timbrului, care le îngăduiește lucrul acesta? art. 56 al. 2? Oricât de largă interpretare s'ar da acestui articol de strictă interpretare, întru cât face parte din legea timbrului, totuși nu s'ar putea găsi o cât de șubredă temelie acestui mod de a procede, de a face unul și același act, pe aceeași coală timbrată, plătindu-se o singură taxă de înregistrare.

Articolul 56 al. 2 cere, ca o condițiune sine qua non, ca drepturile tuturor persoanelor din act să decurgă din unul și același fapt generator de drepturi. Care este temeiul, faptul juridic din care isvorăsc drepturile moșnenilor?... Vânzarea, donațiunea, moștenirea?... Nici una din acestea și nici unul din modurile de dobândire a proprietăți, anume arătate de art. 644 și 645 cod. civil. Se poate zice că temeiul juridic ar fi starea de devălmășie?

Cred că nimeni n'ar putea spune că această stare de devălmășie este un fapt juridic, generator de drepturi.

Din cuprinsul, din înțelesul art. 56 al. 2 reese că starea de indiviziune, de devălmășie, trebuie să fie o urmare, un efect al aceluiași fapt juridic, din care decurg aceleași drepturi, că prin urmare trebuie să existe mai întâi acest fapt, această cauză, pentru ca apoi, în mod firesc, să ai ca efect o stare de indiviziune, până la o definitivă împărțea; dar ca să iei acest efect, această stare de devălmășie ca generatoare de drepturi, aceasta nu se poate oricât s'ar forța logica omenească.

Nu trebuie confundată starea de devălmășie a moșnenilor noștri cu starea de indiviziune din codul civil. Pe când cea d'întâi se datorește, se naște dintr'o imposibilitate materială, căci munții nu se pot niciodată împărți, cea de a doua se naște, după cum am văzut, din unul și același fapt juridic, transmitător al dreptului de proprietate, care poate fi vânzarea, donațiunea, moștenirea, sau oricare alt mod de dobândire al proprietății.

Pe când starea de devălmășie a moșnenilor este o stare perpetuă, vecinică, pe care n'o poate întrerupe nimini, oricât ar voi, starea de devălmășie, prevăzută în legea civilă, este o stare vremelnică, susceptibilă oricând de împărțea, o stare în care nimeni nu poate să fie obligat să stea, putând oricare să ceară împărțea și neputând sta în indiviziune, în caz de învoeală decât un răstimp de cinci ani.

Nu trebuie căutată, studiată starea de devălmășie a cetelor de moșneni în condica civilă, căci i este dușmană, întrucât ea, o copie fidelă a codului Napoleon, următoare principiilor revoluțiunii franceze, proclamă, întronează proprietatea diviză, individuală, ci trebuie căutată în vechile noastre legiuri, în obiceiurile pământului, cari îngăduiau proprietatea vălmașă.

De aceea mi pare un nou sens când văd că se stu-

diază, să judecă pricinile, referitoare la această stare de devălmășie, după această condică civilă, care, prin articolele 728 și următ. o nimicește, o desființează, nevoind s'o lase ca o instituție de sine stătătoare, neîngăduind-o după cum văzurăm, decât pentru un period de cinci ani.

În această stare de devălmășie, de indiviziune sui generis, a moșnenilor noștri putem găsi și starea de devălmășie, de indiviziune din legea civilă.

Să explic : Iată moare un moșnean, care în muntele X, are dreptul de 10 părți, lăsând doi copii ca moștenitori, sau doi au cumpărat, sau li s'a dat ca dar, sau li s'a lăsat prin testament de către acelaș moșnean cele 10 părți. În cazul acesta, pânăla împărțeală, ei pot face orice învoială prin unul și acelaș act potrivit art. 56 al. 2 legea timbrului, întrucât drepturile lor de proprietate decurg din acelaș fapt generator de drepturi, care este : moștenirea, vânzarea, donațiunea, legatul. Dar că acești doi, noi proprietari, să vândă dreptul lor de zece părți împreună cu ceilalți moșneni stăpânitori ai muntelui, prin unul și acelaș act, aceasta nu se poate, căci între ei și ceilalți moșneni, cari 'și-au drepturile lor distincte, deosebite, de ale lor, nu este nici un raport, nici o legătură juridică, drepturile lor de proprietate ne isvorând din acelaș fapt juridic.

Moșnenii, în proprietatea lor vălmașe, sunt împărțiți de drept și această împărțeală s'a stabilit acum pentru totdeauna de către comisiunea, înființată prin art. 29 și urm. cod. silvic, așa că fiecare 'și are partea lui ideală în munte, deosebită de a celorlalți, pe care o poate arenda, vinde, ipoteca, dispune de ea cumva voi, fără să fie nevoie de consimțământul celorlalți moșneni, pe care dacă i-o contestă cineva o poate recâștiga pe cale de acțiune posesorie sau petitorie în revendicare, acțiuni pe cari legea le dă adevăratului proprietar în cazul când o persoană 'l scoate din stăpânirea bunului său, și pârâțul, vălmaș cu el în acelaș nemișcător, niciodată nu va putea invoca prematuritatea cererii, arătând că va trebui mai întâi să ceară eșirea din indiviziune ca mai apoi să se poată bucura de exercițiul uneia din aceste două feluri de acțiuni, căci știe prea bine că o eșire din indiviziune, o împărțeală a proprietății vălmașe este cu neputință. Ar putea însă invoca această excepțiune de prematuritate, numai în cazul cum arătarăm mai sus, când această indiviziune s'ar datoră, nu unei imposibilități materiale de împărțire în natură a bunului vălmaș, ci unui acelaș fapt

generator de drepturi, în care caz să poată face în mod ideal o împărțeală a dreptului.

În starea de indiviziune, cea prevăzută de codul, civil nu-i tot așa, vălmașii n'au înstăpânire nimic anumite determinat în individualitatea sa, ei n'au proprietatea exclusivă asupra unora anumite bunuri, fiecare este stăpân asupra fiecărei molecule împreună cu ceilalți. Din această cauză ei nu pot exercita unul contra altuia acțiunea în revendicare și unii sunt de părere că nici acțiunea posesorie, unele instanțe judecătorești și chiar Inalta curte de casație au stabilit că, în virtutea acelorași principii de drept, vălmașul, comunistul nu poate exercita acțiunea în revendicare în contra celor de al treilea deținători, cu toate că el are o vocațiune la întreaga moștenire și că el cel mult poate revendica partea sa ereditară, indiviză, ce are în bunurile succesiunii.

El nu poate închiria, vinde, ipoteca singur un imobil, ci împreună cu toți ceilalți, altfel contractul este fără ființă, inexistent.

Din toate acestea reese cu prisosință că stărea de devălmășie a cetelor de moșneni nu 'i totuna cu cea prevăzută de codul civil, că cea dintâi este o urmare firească a unei anumite stări reale de lucruri, că ea se datorește unei imposibilități de împărțire în natură a bunurilor vălmașe, că ea are un caracter de perpetuitate, nefiind niciodată susceptibilă de împărțeală, pe când cea de a doua, care-i vremelnică, de scurtă durată, căci n'o îngăduie legiuitorul, este efectul unui acelaș fapt juridic, generator de aceleași drepturi și că ea neputând domni mult, este supusă în mod fatal unei împărțeli viitoare.

Acum, ca urmare a celor spuse mai sus, pot susține cu toată încrederea, că art. 56 al. 2 din legea timbrului nu poate fi aplicat la învoelile referitoare la drepturile moșnenilor în proprietatea lor devălmașe și că numai printr'o greșită interpretare a acestui articol, se îngăduie mai multor moșneni sau întregii cete să-și treacă aceste învoeli într'unul și acelaș act.

Prin această interpretare s'a păgubit și se păgubește colosal Statul căci sunt contracte cari cuprind sute de moșneni.

I. N. Tănăsescu
Judecător, Novaci-Gorj.

(Sfârșitul în numărul viitor)